

VIII. MİLLETLERARASI TÜRKOLOJİ KONGRESİ'NİN ARDINDAN

1863 yılında, İstanbul Darülfünunu çatısı altında Edebiyat-ı Âliye Mektebi adıyla teşkil edilen İÜ Edebiyat Fakültesi ile 12 Kasım 1924 tarihinde Atatürk'ün başkanlığındaki Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 1111 numaralı kararı ile Darülfünunun Edebiyat Şubesine (Fakültesine) bağlı olarak kurulan ve daha sonraları, 24 Ocak 1991 tarihinde *Resmî Gazete*'de yayımlanan 3699 sayılı kararla İÜ Rektörlüğüne bağlanan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün birlikte düzenledikleri *VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi* 30 Eylül - 4 Ekim 2013 tarihlerinde İstanbul'da, İstanbul Üniversitesinde gerçekleştirildi. Bilindiği üzere Türkoloji Kongrelerinin ilki, Türkiyat Enstitüsü tarafından 1973 yılında, milletlerarası olarak Edebiyat Fakültesinde düzenlenmiş, sonraki yıllarda da 10'u millî, 7'si milletlerarası olmak üzere toplam 17 kez kongre toplantıları gerçekleştirilmişti. Bu sebeple, VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, Edebiyat Fakültesinin kuruluşunun 150., Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 90., Türkiyat Enstitüsü'nün kuruluşunun 89., Türkoloji Kongrelerinin toplanmaya başlamasının da 40. yıl dönümünde toplanması bakımından ayrıca bir önem arz etmektedir.

İÜ Kongre Kültür Merkezi'nde, saat 9.30'da saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nın okunması ile başlayan kongre açılış töreninde Edebiyat Fakültesi Dekanı ve kongre başkanı Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN, İÜ Rektörü Prof. Dr. Yunus SÖYLET, YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ, Macaristan Büyükelçisi Prof. Dr. Janos HOVARİ ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İSEN konuştular.

Konuşmalardan sonra Prof. Dr. Yunus SÖYLET, kongre onur kurulunda yer alan Prof. Dr. Kemal ERASLAN, Prof. Dr. Semavi EYİCE, Prof. Dr. Györy HAZAI, Prof. Dr. Günay KUT ve Prof. Dr. Mübahat KÜTÜKOĞLU'na Türkolojiye hizmetlerinden dolayı onurluk (plaket) takdim etti. Ayrıca kongrenin destekleyicisi olan resmî ve özel kurum ile kuruluşların yetkililerine de Rektör Yunus SÖYLET tarafından teşekkür onurluğu verildi.

Onurluk takdimlerinin ardından kongre danışma kurulu üyelerinden Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ; yurt dışı katılımcılarını temsilen Almanya'dan Prof. Dr. Peter ZIEME, Rusya'dan Prof. Dr. Dmitry VASİLYEV ve Polonya'dan Prof. Dr. György HAZAI dinleyicilere hitap

ettiler. Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN de katılımcılara hitaben kısa bir hoş geldiniz konuşması yaptı.

Açılış programı İÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü ve Türkoloji Kongreleri hakkında bazı bilgileri içeren, kongre için hazırlanmış bir kısa film gösterimiyle sona erdi.

Katılımcılar ve misafirler öğle yemeklerini Süleymaniye Darüzziyafe Türk Mutfağı'nda yediler.

Kongrenin ilk gününün ikinci programında, yine İÜ Kongre Kültür Merkezi'nde, M. Fuad KÖPRÜLÜ - Armin VAMBERY Oturumunda, "Türkoloji Araştırmalarının Türkiye ve Yurt Dışındaki Durumu" başlıklı bir panel düzenlendi. Prof. Dr. Osman F. SERTKAYA'nın yöneticisi olduğu panelde Prof. Dr. György HAZAI, Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN, Prof. Dr. Mübahat KÜTÜKOĞLU ve Prof. Dr. Günay KUT Türkolojinin lisans ve lisansüstü eğitimi ve öğretiminde karşılaşılan sorunlar ile araştırma ve yayınlardaki yöntem meseleleri hakkında görüşlerini dinleyicilerle paylaştılar.

Akşam yemeğinden sonra, İÜ Kongre Kültür Merkezi'nde, İÜ Osmanlı Dönemi Musikisi Araştırma Merkezi (OMAR) Türk Müziği İcra Heyeti, şef Gönül PAÇACI yönetiminde, katılımcılara özel bir klasik Türk musikisi konseri verdi.

1 Ekim 2013 Salı saat 9.30'da başlayıp 4 Ekim 2013 Cuma saat 13.00'e kadar olan sürede, Edebiyat Fakültesinde; Bilge Kağan Salonu (A. 10)'nda, Ali Şîr Nevvâî Salonu (A. 9)'nda, Yunus Emre Salonu (A. 8)'nda, Mete Han Salonu (A. 7)'nda ve Mimar Sinan Salonu (A. 6)'nda, Türk dili, Türk edebiyatı, Türk tarihi, Türk sanatı ve Türk Müziği seksiyonlarında kongrenin ilmî oturumları devam etti. Katılımcılar tam 70 oturumda Türkoloji ile ilgili sorunları ve çözüm önerilerini ilim âlemiyle paylaştılar. Her oturumdan sonraki müzakere bölümlerinde soru-cevap ve katkı bağlamında birçok görüş serdedildi.

Kongrenin her bir oturumuna, biri Türkiye'den biri yurt dışından olmak üzere iki Türkologun adlarının verilmesi katılımcılar, misafirler ve Türkolojiye gönül vermiş kişiler tarafından takdire şayan bulundu.

Cuma günü saat 14.00'te, Bilge Kağan Salonu (A. 10)'nda kongrenin kapanış oturumu (Turan YAZGAN - Baymirza HAYİT Oturumu), kalabalık bir izleyici topluluğu önünde gerçekleştirildi. Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN'ın başkanlık ettiği bu oturumda Prof. Dr. Leylâ KARAHAN, Prof. Dr. Saim

SAKAOĞLU, Prof. Dr. Henrik JANKOVSKI, Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL, Prof. Dr. Kazım ABDULLAYEV, Prof. Dr. Mahir AYDIN, Prof. Dr. Yaşar ŞENLER, Prof. Dr. Talas OMERBEKOV, Dr. Yong-Song LI ve Doç. Dr. Danuta CHMIELOWSKA kongre, oturumlar ve bildiriler hakkındaki görüşlerini ifade ettiler, birtakım önerileri dile getirdiler. Bu oturumda “Türkoloji Kongreleri’nin İstanbul’a ve İstanbul Üniversitesine çok yakıştığı”, “kongrenin dört yılda bir yapılmasının gerekliliği”, “Türk dünyasının bu gibi büyük buluşmalara ihtiyaç duyduğu” gibi meseleler dile getirildi.

Kapanış oturumunun sonunda kongre başkanı Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN, kongre genel sekreteri Doç. Dr. Enfel DOĞAN’a teşekkür onurluğu verdi. Ayrıca kongrenin düzenlenmesinde emekleri olan kongre sekreteryasına, yürütme kurulu üyelerine, kongre esnasında görev alan Araştırma Görevlilerine, öğrencilere ve Fakülte personeline teşekkür belgelerini tek tek kürsüye çağırarak verdi.

Burada kongre hakkında bazı bilgileri paylaşmak istiyorum:

Kongre programına *5 kıtadan, 39 farklı ülkeden, 161’i Türkiye’den 149’u yurt dışından olmak üzere toplam 310 katılımcı kabul edilmişti.* Buna göre alanlara göre katılımcı sayıları da şu şekilde oluşmaktaydı:

Türk Dili: 129, Türk Tarihi: 70, Yeni Türk Edebiyatı: 31, Türk Halk Edebiyatı: 29, Eski Türk Edebiyatı: 27, Türk Sanatı: 19, Türk Musikisi: 5.

Ancak kimi katılımcıların mazeret bildirerek kimilerinin ise haber vermeden kongreye katılamaması neticesinde, kongrede *5 kıtadan, 35 farklı ülkeden, 136’sı Türkiye’den, 117’si yurt dışından olmak üzere toplam 253 katılımcı tebliğlerini sunmuş oldu.*

Bu durumda, alanlara göre katılımcı sayısı şu şekilde oldu: *Türk Dili: 108, Türk Tarihi: 54, Yeni Türk Edebiyatı: 26, Türk Halk Edebiyatı: 24, Eski Türk Edebiyatı: 22, Türk Sanatı: 15, Türk Musikisi: 4.*

Bu vesile ile, yurt içinden ve yurt dışından VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi’ne katılan ve hazırladıkları değerli bildirimleri bizlerin istifadesine sunan kıymetli bilim insanlarına, oturumları takip eden misafir öğretim üyelerine, öğretmenlere, ilgililere ve öğrencilerimize, bilim kurulu ve yürütme kurulu üyelerimize, ilgili Bölümlerdeki hocalarımıza, kongreye maddî katkı sağlayan destekleyici kurum ve kuruluşlara, iki yıla yakın bir süredir devam eden süreçte yanımızda olan ve yükümüzü hafifleten değerli sekreteryaya üyelerimize, kongre haftasında kendilerine verilen yoğun ve

yorucu görevleri başarıyla yerine getiren Araştırma Görevlisi arkadaşlarımıza, görevli öğrencilerimize ve Fakültemiz personeline, son olarak da Türkoloji Kongrelerinin ihyasını gündemine alarak bu süreçte en fazla emek harcayan, ayrıca kongre genel sekreterliğini bize tevdi eden ve bu kutsal, şerefli vazifeyi ifa etmemize zemin hazırlayan İÜ Edebiyat Fakültesi Dekanı ve Kongre Başkanı, muhterem hocam Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN'a en samimi duygularla teşekkür ederim.

Enfel DOĞAN*

* Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi ve VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Genel Sekreteri, enfel@istanbul.edu.tr